

Helyi tanterv Magyar nyelv és irodalom

5-8.évfolyam

Alapelvek, célok:

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoriterekét, azokat értőn elő tudják adni.
- Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy hat fő fejlesztési területe:

- anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek;
- irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek;
- szövegértés;
- szövegalkotás;
- olvasóvá nevelés;
- mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás;

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.

A tanulók irodalmi fogalomtárának folyamatos bővítésekor, figyelembe kell venni a korosztály általános kognitív, érzelmi, érdeklődési sajátosságait.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához a művek filmes vagy színházi adaptációját is beépítjük az órai munkába vagy a házi feladatba.

7–8. ÉVFOLYAM

A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.

Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell.

Célok:

- a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsek anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival.
- Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.
- Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait.
- Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejezni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

A 7–8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és

az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagnak a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkozhatnak.

A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv és irodalom tanításának is lehetősége és feladata.

A 7–8. évfolyamon a tanulók – életkori sajátosságaik, illetve korábbi tanulmányaik alapján képessé válnak arra, hogy megismerjék az európai és a magyar kultúra nagy korszakait, ezeknek a stílus- és művelődéstörténeti koroknak kiemelkedő alkotásait, és egyre hangsúlyosabbá válik a poétikai-retorikai ismeretek bővítése is. A 13–15 éves gyerekek már képesek arra, hogy ne csak fabuláris szinten értelmezzenek egy-egy szöveget, hanem tanári irányítással jelentésteremtésre is vállalkozzanak, és megértsék saját kultúrájuk történelmi adottságait, irodalmi törekvéseit.

Irodalom

Alapóraszám: 7-8. évfolyam

	Normál	Sportiskolai	Angol emelt	Két tanítási nyelvű
Heti óraszám	2	2	2	2
Éves óraszám	72	72	72	72

A 7-8. évfolyam irodalomtanításának témakörei:

- Korok és portrék,
- Magyar vagy világirodalmi regény,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében,
- A 20. századi történelem az irodalomunkban,
- Szórakoztató irodalom.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is a tanulók.

A témakörök áttekintő táblázata 7-8. évfolyam:

I. Korok és portrék
A) A középkor
B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció
C) Irodalmunk a 17–18. században
D-E) Klasszicizmus és romantika
II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény
III. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében
A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában
B) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában
C) „Vérző Magyarország” - Trianon
IV. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében
A) Líra a 20. század második felének magyar irodalmában
B) Epika a 20. század második felének magyar irodalmában
C) Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában
V. A 20. századi történelem az irodalomban (II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)
VI. Szórakoztató irodalom

A témakörök áttekintő táblázata 7. évfolyam:

I. Korok és portrék	NAT-kerettantervi ajánlás heti 2 órával	Helyi tanterv óraszám heti 2 órával + szabadon felhasználható órakeret: Normál, Sportiskolai, Angol emelt, Két tanítási nyelvű
A. A középkor	3	3+2
B. Reneszánsz, humanizmus, reformáció	11	11+2
C. Irodalmunk a 17–18. században	4	4+2
D-E. Klasszicizmus és romantika	32	32+4
II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	34	4+8
Szabadon felhasználható (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra,	14	pirossal jelölve

elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 14–14 óra		
Évi összes óraszám:		72 óra

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány

MEMORITEREK:

Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
Kölcsey Ferenc: Himnusz – teljes szöveg
Kölcsey Ferenc: Huszt
Kölcsey Ferenc: Emléklapra
Vörösmarty Mihály: Szózat – teljes szöveg
Petőfi Sándor: Nemzeti dal
Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem
Petőfi Sándor: Szeptember végén

TÉMAKÖR: I. Korok és portrék
ÓRASZÁM ÖSSZESEN: 50+10 óra

A) *A középkor:*

- *István király intelmei Imre herceghez (részletek)*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3+2 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló megismerkedik az európai kultúra kialakulásával, korszak irodalmi életével, legjellemzőbb műfajaival
- felismeri a középkori művészet legjellemzőbb vonásait az olvasott műveken

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Irodalmi szövegek olvasása, értelmezése
- Az európai kultúra kialakulásának megismerése

FOGALOM

középkor, román stílus, gótika, egyházi kultúra, lovagi kultúra, lovagi erények, trubadúrok, intelem (parainesis), kódex, iniciálé, miniatúr

B) *Reneszánsz, humanizmus, reformáció*

- *Mesék Mátyás királyról: Hogyan került holló Mátyás király címerébe? (Kóka Rozália gyűjtése alapján)*
- *Janus Pannonius: Pannonia dicsérete*
- *Balassi Bálint: Egy katonaének*
- *Balassi Bálint: Hogy Juliára találja, így köszöne neki*
- *Irodalom és színház vagy film kapcsolata*
- *A reneszánsz dráma*
- *Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia vagy később tárgyalva:*
- *Molière: A képzelt beteg*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11+2 óra

Tanulási eredmény:

- **a tanuló értelmezi a reneszánsz világgépet**
- **megismeri a reneszánsz irodalmi alkotóinak, műfajainak jellegzetes motívumait**
- **el tudja különíteni a reneszánsz drámaváltozatokat**
- **összehasonlítja egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációját**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése
- A reneszánsz világgép értelmezés
- A reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggésének felismerése
- A reneszánsz irodalom alkotóinak, műfajainak, jellegzetes motívumainak megismerése
- A reneszánsz drámaváltozatok elkülönítése
- Egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítása

FOGALMAK

reneszánsz, humanizmus, reformáció, könyvnyomtatás, vitézi élet, életkép, dal, epigramma, dráma, vígjáték (komédia)

C) *Irodalmunk a 17–18. században*

- *Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek: I./1-21.versszak)*
- *Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4+2 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló megismeri a nemzeti hagyományok szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeket,
- megismeri és felismeri a barokk jellegzetes műfajait, stílusjegyeit; a hazaszeretet megjelenését a korszak művészetében

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése
- A nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeink megismerése
- A barokk jellegzetes műfajainak és stílusjegyeinek megismerése
- A hazaszeretet megjelenése a korszak művészetében

FOGALMAK

kuruc kor, toborzódal, bujdosóének, siratóének, levél, emlékirat

D-E) A klasszicizmus és a romantika irodalma

- CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY: A REMÉNYHEZ
- BERZSENYI DÁNIEL: LEVÉLTÖREDÉK BARÁTNÉMHOZ
- KÖLCSEY FERENC: HUSZT
- KÖLCSEY FERENC: EMLÉKLAPRA
- KÖLCSEY FERENC: HIMNUSZ
- KÖLCSEY FERENC: PARAINESIS (RÉSZLETEK)
- VÖRÖSMARTY MIHÁLY: SZÓZAT
- VÖRÖSMARTY MIHÁLY: ÁBRÁND
- PETŐFI SÁNDOR: SZABADSÁG, SZERELEM
- PETŐFI SÁNDOR: NEMZETI DAL
- PETŐFI SÁNDOR: SZEPTEMBER VÉGÉN
- ARANY JÁNOS: A FÜLEMILE
- ARANY JÁNOS: A TÖLGYEK ALATT VAGY EPILÓGUS
- JÓKAI: A HUSZTI BETEGLÁTOGATÓK
- JÓKAI MÓR: A NAGYENYEDI KÉT FŰZFA
- MIKSZÁTH KÁLMÁN: A NÉHAI BÁRÁNY
- MIKSZÁTH KÁLMÁN: SZENT PÉTER ESERNYŐJE VAGY A KÉT KOLDUSDIÁK

JAVASOLT ÓRASZÁM: 32+4 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló megismeri a felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programját
- felismeri és megvitatja az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmákat

- elemzi a lírai szövegeket poétikai-retorikai-stilisztikai szempontból
- megismeri az alapvető lírapoétikai szakterminusokat (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers)
- felismerési az alapvető hangulatokat, beszélői attitűdöket, modalitásokat: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli
- megismeri néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabját (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda)
- felismeri az alapvető szóképeket : hasonlat, megszemélyesítés, metafora
- felismeri a novella és a regény műfaji sajátosságait
- Novellákat és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezi
- felismeri a kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeit felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz, stb.)

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése
- A felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése
- Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése
- Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers)
- Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli
- Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda)
- Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora
- A novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése
- Novellákat és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése
- A kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz, stb.)

FOGALMAK

romantika; közösségi emlékezet, önazonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kisepika, anekdota, novella, elbeszélés

TÉMAKÖR: II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény

- Jules Verne: *Kétévi vakáció* vagy Tonke Dragt: *Levél a királynak* vagy
- Mándy Iván: *Az enyedi diák* vagy Csukás István: *Vakáció a halott utcában*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4+8 óra

Tanulási eredmény:

- Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás során képes a nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészletek részletes megfigyelésére
- azonosítja a cselekményben megjelenő élethelyzeteket, konfliktusokat, véleményalkot
- ismerteti a cselekményt az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások, stb.)
- összefoglalja az elbeszélte világ főbb jellemzőit (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ)

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése
- A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások, stb.)
- Az elbeszélte világ főbb jellemzőinek összefoglalása (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ)

FOGALMAK

történet és elbeszélés, előre- és visszautalás, késleltetés, epizód, jelenet, leírás, kihagyás

Javasolt tanulói tevékenységek:

- Hangos és néma olvasás: globális, információkereső, értelmező, reflektáló olvasás)
- Válogató olvasás.
- Értelmező felolvasás
- Kérdések és válaszok irodalmi művekről.
- Beszélgetés.
- Vers- és prózamondás.
- Megfigyelés.
- Lírai és epikai művek értelmezése szóban és írásban.
- Dramatizálás.
- Kifejező szövegmondás.
- Önálló kutatómunka a könyvtárban.
- Műelemzés.
- Jegyzetkészítés.
- Vázlatkészítés.
- Feleletterv készítése.
- Az Írói arcképcsarnok felhasználása.
- A munkafüzet feladatainak a megoldása.

- Kérdések és válaszok irodalmi művekről írásban.
- Az olvasott állásfoglalás szóbeli és írásbeli értékelése.
- A szövegértő képesség működtetése a szó-, a mondat- és a szöveg szintjén.
- A szöveg tartalmi egységekre bontása.
- Szövegelemzés önállóan és kérdések alapján.
- Szóbeli összefoglalók.
- Kulcsszókeresés.
- Szövegmondás mozgással, gesztusokkal, mimikával.
- Kreatív szöveggyakorlatok párbeszédekkel és monológokkal.

A témakörök áttekintő táblázata 8. évfolyam:

I. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében	NAT-kerettantervi ajánlás heti 2 órával	Helyi tanterv óraszámja heti 2 órával + szabadon felhasználható órakeret: Normál, Sportiskolai, Angol emelt, Két tanítási nyelvű
A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	14	14+6
B) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	11	11+2
C) „Vérző Magyarország” - Trianon	2	2
II. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében		
A) Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	12	12+2
B) Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	4	4+2
C) Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában	2	2+2

III. A 20. századi történelem az irodalomban (II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)	6	6+4
IV. Szórakoztató irodalom	3	3
Szabadon felhasználható (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 14–14 óra	14	pirossal jelölve
Évi összes óraszám		72

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Móricz Zsigmond: Pillangó vagy a Légy jó mindhalálig
William Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia vagy Molière: A képzelt beteg
Szabó Magda: Abigél

MEMORITEREK:

Ady Endre: Őrizem a szemed (részlet)
Reményik Sándor: Templom és iskola (részlet)
József Attila: Születésnapomra (részlet)
József Attila: Mama
Radnóti Miklós: Nem tudhatom (részlet)
Kányádi Sándor: Két nyárfa (részlet)

TÉMAKÖR: III. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében

JAVASOLT ÓRASZÁM ÖSSZESEN: 27+8 óra

A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában

- Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...
- Ady Endre: Őrizem a szemed
- Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba
- Babits Mihály: Ádáz kutyám
- Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom

- *Juhász Gyula: Milyen volt...*
- *Dsida Jenő: Hálaadás*
- *József Attila: Rejtelmek*
- *József Attila: Kertész leszek*
- *József Attila: Születésnapomra*
- *Reményik Sándor: Templom és iskola*
- *Áprily Lajos: Március*
- *Radnóti Miklós: Nem tudhatom*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14+6 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló megérti a nemzeti identitást meghatározó lírai szövegeket olvasás és megbeszélés során
- megismeri a 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programokat
- felismeri, megvitatja az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmákat felismerése, megvitatása
- Lírai szövegeket poétikai-retorikai-stilisztikai szempontból elemzi
- alkalmazza az alapvető lírapoétikai szakterminusokat a
- felismeri az olvasott művekben az alapvető hangulatokat, beszélői attitűdöket, modalitásokat
- felismeri a szóképeket : hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése
- A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása
- Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése
- Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása
- Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése
- Szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum

FOGALMAK

metonímia, szimbólum; anafora

B) *Epika a 20. század első felének magyar irodalmában*

- *Kós Károly: Az országépítő (részlet)*

- Karinthy Frigyes: *Röhög az egész osztály*
- Móricz Zsigmond: *Pillangó vagy Légy jó mindhalálig*
- Herczeg Ferenc: *Pro libertate* (részlet)
- Tamási Áron: *Ábel a rengetegben* (részlet)
- Nyirő József: *Uz Bence* (részlet)

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11+2 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló átismétli a történetmesélés egyszerűbb formáit
- megismeri a 20. század elejének epikai sokszínűségét, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella
- képes novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzésére
- felismeri a novella és az elbeszélés műfaji sajátosságait, a kispikái és nagyepikai alkotások különbségeit (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz)

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése
- A 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella
- Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése
- A novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismertetése
- Kispikái és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz)

FOGALMAK

kispika, novella, elbeszélés, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; humor, paródia; lírai novella, realista novella, aforizma

C) „Vérző Magyarország”- Trianon

- Reményik Sándor: *Mi a magyar?*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló megérti a nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeit olvasás és megbeszélés alapján
- megfigyeli a történelmi tragédia megjelenését irodalmi alkotásokban

- **megfigyeli egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatait**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése
- A történelmi tragédia megjelenése irodalmi alkotásokban
- Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése

FOGALMAK

békediktátum, elcsatolás, nemzeti trauma, nemzeti érzés, Kárpát-medencei magyarság, nacionalizmus, patriotizmus

TÉMAKÖR: IV. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 18+6 óra

A) Líra a 20. század második felének magyar irodalmában

- Szabó Lőrinc: *Tücsökzene (részletek)*
- Nagy László: *Ki viszi át a Szerelmet*
- Weöres Sándor: *A társ*
- Kányádi Sándor: *Két nyárfa*
- Kányádi Sándor: *Öreg iskola ünnepére*
- Wass Albert: *Üzenet haza (részlet)*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12+2 óra

Tanulási eredmény:

- **a tanuló átismétli a lírai nyelvhasználat sajátosságait**
- **felismeri az alapvető hangulatokat, beszélői attitűdöket, modalitásokat**
- **megismeri néhány lírai műfaj jellemzőit (lírai önéletrajz, népies dal)**
- **felismeri a szóképeket, alakzatokat**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A lírai nyelvhasználat sajátosságainak átisméltése
- Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése
- Néhány lírai műfaj jellemzőinek megismerése (lírai önéletrajz, népies dal)
- Szóképek, alakzatok felismerése

FOGALMAK

lírai önéletrajz, népies dal

B) Epika a 20. század második felének magyar irodalmában

- Sütő András: *Anyám könnyű álmot ígér* (részlet)
- Tamási Áron: *Bölcső és bagoly* (részlet)
- Örkény István: *Egyperces novellák* (részletek)

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4+2 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló átismétli történetmesélés egyszerűbb formáit
- megismerkedik a 20. század második felének epikai sokszínűségével, pl.: lírai szociográfia, egypercesek
- Novellákat és regényrészleteket szövegközpontúan elemez
- felismeri az egyperces novella műfaji sajátosságait
- megismerkedik az önéletrajzi ihlettség témával a 20. század második felének epikájában
- megismeri a groteszk megjelenését a korszak irodalmában

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése
- A 20. század második felének epikai sokszínűsége, pl.: lírai szociográfia, egypercesek
- Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése
- Az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése
- Önéletrajzi ihlettség a 20. század második felének epikájában
- A groteszk megjelenése a korszak irodalmában

FOGALMAK

egyperces, groteszk, humor

C) *Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában*

- IRODALOM ÉS SZÍNHÁZ VAGY MOZGÓKÉP
- EGY SZABADON VÁLASZTOTT DRÁMAI ALKOTÁS

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2+2 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló tanulmányozza a színpadi hatáskeltés eszközeit
- képes a drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerésére, vizsgálatára, megvitatására
- megérti és rekonstruálja a dráma cselekményét szerkezeti vázlat segítségével

- megismeri a komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőit
- megkülönbözteti a monológ és a dialógus szerepét
- törekszik drámarészletekből drámaegész kibontására
- Részt vesz egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálata

A drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása

A dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével

A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése

A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése

Drámarészletekből drámaegész kibontása

Részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben

FOGALMAK

dráma mint műnem, tragédia, komédia, színház; a drámai szerkezet, alapszituáció, bonyodalom, konfliktus, tetőpont, megoldás; monológ, dialógus, tér- és időviszonyok; drámai szereplők, szereplők rendszere, jellemtípus

TÉMAKÖR: V. A 20. századi történelem az irodalomban

(II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)

- Irodalom és mozgókép
- Szabó Magda: *Abigél*
- Pilinszky János: *Francia fogoly (részlet)*
- Choli Daróczi József: *Dal*
- Irodalom és mozgókép
- George Orwell: *Állatfarm*
- Illyés Gyula: *Egy mondat a zsarnokságról (részlet)*

JAVASOLTÓRASZÁM: 6+4 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló megfigyeli a történelmi traumák megjelenését az irodalmi alkotásokban
- megfigyeli a diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolását a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között.
- törekszik az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének megértésére
- megfigyeli egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatait

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban

- Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között.
- Az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása
- Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése

FOGALMAK

jellemfejlődés, szolidaritás, holokauszt, koncentrációs tábor, diktatúra, forradalom, szovjet megszállás, emigráció, emigráns irodalom

TÉMAKÖR: V. Szórakoztató irodalom

- *Irodalom és mozgókép, Agatha Christie egy Poirot-novellája*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló feleleveníti és alkalmazza az eddigi irodalmi ismereteket a választott mű értelmezésében

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az eddigi irodalmi ismeretek felelevenítése és alkalmazása a választott mű értelmezésében

FOGALMAK

szórakoztató irodalom, manipuláció és hitelesség, krimi, detektívregény

Javasolt tanulói tevékenységek:

- Hangos és néma olvasás: globális, információkereső, értelmező, reflektáló olvasás)
- Válogató olvasás.
- Értelmező felolvasás
- Kérdések és válaszok irodalmi művekről.
- Beszélgetés.
- Vers- és prózamondás.
- Megfigyelés.
- Lírai és epikai művek értelmezése szóban és írásban.
- Dramatizálás.
- Kifejező szövegmondás.
- Önálló kutatómunka a könyvtárban.
- Műelemzés.
- Jegyzetkészítés.
- Vázlatkészítés.
- Feleletterv készítése.
- Az Írói arcképcsarnok felhasználása.
- A munkafüzet feladatainak a megoldása.
- Kérdések és válaszok irodalmi művekről írásban.

- Az olvasott állásfoglalás szóbeli és írásbeli értékelése.
- A szövegértő képesség működtetése a szó-, a mondat- és a szöveg szintjén.
- A szöveg tartalmi egységekre bontása.
- Szövegelemzés önállóan és kérdések alapján.
- Szóbeli összefoglalók.
- Kulcsszókeresés.
- Szövegmondás mozgással, gesztusokkal, mimikával.
- Kreatív szöveggyakorlatok párbeszédekkel és monológokkal.

Magyar nyelv

Alapóraszám: 7. évfolyam

	Normál	Sportiskolai	Angol emelt	Két tanítási nyelvű
Heti óraszám	2	2	2	1
Éves óraszám	72	72	72	36

Alapóraszám: 8. évfolyam

	Normál	Sportiskolai	Angol emelt	Két tanítási nyelvű
Heti óraszám	2	2	2	2
Éves óraszám	72	72	72	72

A témakörök áttekintő táblázata 7-8. évfolyam:

Témakör neve
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése
Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, mellérendelő szó szerkezet
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok – játékos feladatokkal
Könyvtárhasználat
Készüljünk a felvételire!
Szövegértés, szövegalkotás
Összetett mondat a szövegben
Nyelvtörténet, nyelvrokonság – játékosan

A témakörök áttekintő táblázata 7. évfolyam:

Témakör neve	NAT-kerettantervi ajánlás: heti 1 órával	Helyi tanterv óraszám a heti 2 órával + szabadon felhasználható órakeret: Normál, Sportiskolai, Angol emelt,	Helyi tanterv óraszám a heti 1 órával + szabadon felhasználható órakeret: Két tanítási nyelvű
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	4	4	4
Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, mellérendelő szó szerkezet	12	12+33	12+9
Könyvtárhasználat	1	1	1
Szövegértés, szövegalkotás	3	3+12	3
Készüljünk a felvételre!	7	7	7
Szabadon felhasználható (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 7-7 óra	7	pirossal jelölve	pirossal jelölve
Évi összes óraszám		72 óra	36 óra

Témakör: A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

- *Kommunikáció szóban és írásban*
- *Kiselőadás*
- *Vita és érvelés*
- *Kommunikációs zavar*
- *Reklám, hirdetés, apróhirdetés*

Javasolt óraszám:

Két tanítási nyelvű: 4 óra

Normál, Sportiskola, Angol emelt: 4 óra

Tanulási eredmény:

- **Fejlődik a tanuló problémamegoldó gondolkodása, nyelvhasználati és kommunikációs készsége, szövegértési készsége, szóbeli kifejezőkészsége**
- **Alkalmazza a kommunikáció nem nyelvi jeleit mindennapi helyzetekben**

- felismeri a kommunikációs zavart, alkalmaz néhány megismert korrekciós lehetőséget
- gyakorolja a szerep- és drámajátékokat
- Aktívan részt vesz különböző kommunikációs helyzetekben
- fejlődik az önálló véleményalkotás készsége
- fejlődik az önálló tanulási és ismeretszerzési képessége hagyományos és digitális források, eszközök használatával
- megismeri a tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőit
- megismeri a vita- és érvelési kultúrát

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése

A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése

A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben

A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása

A szövegértési készség fejlesztése

A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése

Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása

Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben

Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése

Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával

A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése

A kommunikációs zavar felismerése, javítása

Vita- és érvelési kultúra elsajátítása

FOGALMAK

kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat,

TÉMAKÖR: Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek

- *A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása*
- *Az állítmány*
- *Az alany*
- *A tárgy*
- *Határozók*
- *Hely-, idő-, állapot- és módhatározó*
- *Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó*
- *A jelzők*
- *Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző)*
- *A mellé- és alárendelő szószerkezet*
- *Az egyszerű mondat szerkezete*
- *Az egyszerű mondat helyesírása*

Javasolt óraszám:

Normál, sportiskola, angol emelt: 12+33 óra

Két tanítási nyelvű: 12+9 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló megismeri nyelv szerkezeti egységeit és azok funkcióit
- fejlődik a nyelvi elemzőkészsége, helyesírási készsége
- megfigyeli a nyelv változásait
- tudja azonosítani a mondatfajtákat a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben
- felismeri és elemzi az egyszerű mondat típusait
- megismeri az egyszerű mondat központosításának szabályait
- megismeri és elemzi a mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáit
- megtanulja a mondatrészeket (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]
- vizsgálja a szórend és a mondatjelentés kapcsolatát
- el tudja különíteni és tudatosan alkalmazza a szó elsődleges jelentését, illetve a metaforikus jelentését
- önállóan használja a digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközöket: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése

A nyelvi elemzőkészség fejlesztése

A nyelv változásainak megfigyelése

A helyesírási készség fejlesztése

A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben

Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése

Az egyszerű mondat központosítása

A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése

A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]

A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata

A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása

Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata

FOGALMAK

egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyas, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető); szórend

TÉMAKÖR: Könyvtárhasználat

JAVASOLT ÓRASZÁM:

Normál, sportiskola, angol emelt, két tanítási nyelvű: 1 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló megfigyeli a szövegek sajátosságait, főbb fajtáit: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek
- használja a digitális és/vagy nyomtatott szótárakat

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek
- Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata

FOGALMAK

szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg

TÉMAKÖR: Készüljünk a felvételire!

JAVASOLT ÓRASZÁM:

Normál, angol emelt, sportiskolai: 7 óra

Két tanítási nyelvű: 7 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló megfigyeli és felismeri a tanult hangtani, alaktani ismereteket
- megfigyeli és felismeri a szófajokat és mondatfajtaikat a szövegben
- fejlődik a szókinccse, helyesírási készsége, szóbeli és írásbeli fogalmazási készsége
- értelmezi az állandósult szókapcsolatokat, a szólásokat, a közmondásokat, a szállóigéket
- gyakorolja az olvasmány-feldolgozási stratégiákat, a szöveghű, értő olvasást
- reflektál a szöveg tartalmára
- fejlődik a hagyományos és a digitális írása
- kreatív írásgyakorlatokat alkalmaz
- fejlődik a mérlegelő gondolkodása

- felismeri és alkalmazza a megtanult szövegtípusok jellemzőit
- átismétli a helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályokat

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban

A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben

A szókincs fejlesztése

Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése

A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése

Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása

Reflektálás a szöveg tartalmára

A szövegű, értő szövegolvasás gyakoroltatása

A hagyományos és a digitális írás fejlesztése

Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása

A helyesírási készség fejlesztése

A mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása

Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése

FOGALMAK

Az eddig tanult fogalmak átisméltése

TÉMAKÖR: Szövegértés és szövegalkotás

- *A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei*
- *Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői*
- *Az érv és a cáfolat*

JAVASOLT ÓRASZÁM:

Normál, sportiskola, angol emelt: 3+12 óra

Két tanítási nyelvű: 3 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló megért és létrehoz különféle megjelenésű és típusú szövegeket
- megismeri és áttekinti a szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőit

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása

A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése

FOGALMAK

elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat

Javasolt tevékenységek:

Kommunikáció:

- Beszédművelési gyakorlatok.
- A mondat- és szövegfonetikai eszközök használata (hangsúlyozás, dallam, tempó, szünettartás).
- Az elemi udvariassági formák használata.
- A verbális és a nem verbális jelek használata.
- Részvétel a különböző kommunikációs folyamatokban. Kommunikációs helyzetgyakorlatok. Különböző szóbeli és írásbeli megnyilatkozások.
- Szituációs gyakorlatok, dramatizálás.
- Közös megbeszélések
- Néma és hangos olvasás.

Könyvtárhasználat:

- Könyvtárlátogatás.
- Önálló és csoportmunka a könyvtári dokumentumok használatára. Segédkönyvhasználat (szótárak, lexikonok, enciklopédiák).
- Kulcsszókeresés.
- Jegyzetkészítés.
- Forráskiválasztás név- és tárgymutató alapján.

Beszédképesség:

- A tanár és az osztálytársak beszédének megfigyelése, meghallgatása, megértése.
- Beszélgetés mindennapi témákról (pármunka, csoportmunka).
- A szóban hallott információk továbbadása szóban.
- A szóban hallott információk lejegyzése.
- Állandósult szókapcsolatok használata, értelmezése, beillesztése adott szöveggörnyezetbe. Folyamatos beszéd 5 percig választott témáról.
- Folyamatos beszéd megadott témáról 4 percig.
- Ellenőrző kérdések alapján a hallottak felidézése.
- A beszédértés szintjének folyamatos monitorozása.
- Olvasmányok, szövegek tartalmának elmondása vázlat segítségével és szabadon. Cselekményismertetés.
- Felszólalás, hozzászólás, érvelés, kiselőadás elmondása vázlat segítségével.
- Tömörítés.
- Szöveg-kiegészítés szóban.
- Órai bemelegítő beszélgetések.
- Részvétel vitákban, megbeszélésekben.
- Helyzetgyakorlatok.
- Szituációs játékok.

Írás, szövegalkotás

- Szövegalkotás. Jegyzetkészítés.

- Nyelvtani elemzések.
- Helyesírási gyakorlatok megoldása.
- A feladatfüzet feladatainak megoldása.
- Nyelvi játékok.
- Feleletterv-készítés. Beszélgetés.
- Megfigyelés.
- A helyesírási szabályzat használata.
- Szótárhasználat.
- Szóbeli és írásbeli beszámolók készítése.
- Önellenőrzés.
- Az írásművek rendszeres javítása.
- Vázlatírás.
- Helyesírási gyakorlatok.
- Anyaggyűjtés.
- Szövegtömörítés.
- Vázlat – szöveg – ábra kiegészítése.
- Szöveg-átalakítás. Szövegbővítés.
- Jegyzetkészítés.
- Szó- és kifejezésgyűjtés adott témához.
- Szómagyarázat.
- Szinonimák keresése.
- Mondatalkotás.
- Szövegjavítás.
- Folyamatírás.
- Szövegelemzések a fogalmazástanítás szempontjai szerint: a tagolás, a gondolatmenet, a pragmatikai háttér, a mondatkapcsolás és -alkotás, a szóhasználat, az alakzatok és a költői képek megfigyeltetése.
- Önellenőrzés, többször és több szempontból (tartalmi, fogalmazási, helyesírási).
- Kreatív szövegalkotásai gyakorlatok párbeszédekkel és monológokkal.

A témakörök áttekintő táblázata 8. évfolyam:

Témakör neve	NAT-kerettantervi ajánlás: heti 1 órával	Helyi tanterv óraszám heti 2 órával + szabadon felhasználható órakeret: <i>Normál, Sportiskolai, Angol emelt, Két tanítási nyelvű</i>
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	1	1+3
Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, mellérendelő szó szerkezet	0	0+6
Összetett mondat a szövegben	8	8+10

A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok – játékos feladatokkal	10	10+3
Nyelvtörténet, nyelvrokonság – játékosan	4	4
Könyvtárhasználat	1	1
Szövegértés, szövegalkotás	0	0+10
Készüljünk a felvételire!	3	3+13
Szabadon felhasználható (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetség gondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 7-7 óra	7	
Évi összes óraszám		72 óra

Témakör: A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

- *Kommunikáció szóban és írásban*
- *Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő*
- *Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás*
- *Vita és érvelés*
- *Kommunikációs zavar*
- *A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai*
- *Reklám, hirdetés, apróhirdetés*

Javasolt óraszám: 1+3 óra

Tanulási eredmény:

- fejlődik a tanuló problémamegoldó gondolkodása, nyelvhasználati és kommunikációs készsége, szövegértési készsége, szóbeli kifejezőkészsége
- Alkalmazza a kommunikáció nem nyelvi jeleit mindennapi helyzetekben
- felismeri a kommunikációs zavart, alkalmaz néhány megismert korrekciós lehetőséget
- gyakorolja a szerep- és drámajátékokat
- Aktívan részt vesz különböző kommunikációs helyzetekben
- fejlődik az önálló véleményalkotás készsége
- fejlődik az önálló tanulási és ismeretszerzési képessége hagyományos és digitális források, eszközök használatával
- megismeri a tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőit
- megismeri a vita- és érvelési kultúrát
- elsajátítja a közéleti megnyilatkozás alapjait

- **felismeri és alkalmazza a közéleti beszédformákat (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd)**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben
- A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása
- A szövegértési készség fejlesztése
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása
- Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése
- Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával
- A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése
- A kommunikációs zavar felismerése, javítása
- Vita- és érvelési kultúra elsajátítása
- A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása

FOGALMAK

tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd

TÉMAKÖR: Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek

- *A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása*
- *A mellé- és alárendelő szószerkezet*
- *Szóképzés*
- *Alárendelő szóösszetételek*
- *Mellérendelő szóösszetételek*

Javasolt óraszám:0+6 óra

Tanulási eredmény:

- **a tanuló megismeri nyelv szerkezeti egységeit és azok funkcióit**
- **fejlődik a nyelvi elemzőkészsége, helyesírási készsége**
- **megfigyeli a nyelv változásait**
- **tudja azonosítani a mondatfajtákat a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben**
- **felismeri és elemzi az egyszerű mondat típusait**

- alkalmazza az egyszerű mondat központosításának szabályait
- felismeri és elemzi a mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáit
- megtanulja a mondatrészeket (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]
- vizsgálja a szórend és a mondatjelentés kapcsolatát
- megismeri a főbb szóalkotási módokat: szóösszetétel, szóképzés
- elsajátítja az összetett szavak alapvető helyesírási szabályait
- el tudja különíteni és tudatosan alkalmazza a szó elsődleges jelentését, illetve a metaforikus jelentését
- önállóan használja a digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközöket: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése

A nyelvi elemzőképesség fejlesztése

A nyelv változásainak megfigyelése

A helyesírási készség fejlesztése

A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben

Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése

Az egyszerű mondat központosítása

Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai

A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése

A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata

A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása

A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete

Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása

Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata

FOGALMAK

egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyias, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető); szóösszetétel, szóképzés, szórend

TÉMAKÖR: Összetett mondat a szövegben

- *A mellérendelő összetett mondat*
- *Az alárendelő összetett mondatok*
- *A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat*

- *Az összetett mondat helyesírása*
- *Az idézés*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8+10 óra

Tanulási eredmény:

- **felismeri a mondatfajtákat a közlési szándék és szerkezet szerint**
- **megismeri az összetett mondatok típusait**
- **elkülöníti az alárendelő és a mellérendelő összetett mondatokat**
- **megtanulja a központosítást az összetett mondatban**
- **elsajátítja az idézés szabályait**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint

Az összetett mondatok típusainak megismerése

Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése

A központosítás megtanulása az összetett mondatban

Az idézés szabályainak elsajátítása

FOGALMAK

összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés

TÉMAKÖR: Nyelvtörténet, nyelvrokonság – játékosan

- *A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint*
- *Nyelvünk eredete, rokonsága*
- *Nyelvtörténet, nyelvemlékek*
- *Nyelvújítás*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Tanulási eredmény:

- **megfigyeli a nyelv állandóságát és változását különböző korok szövegeiben**
- **példákat gyűjt a szókincs változására, régi kifejezésekre, jövevényszavakra irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből**
- **megismeri a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módját**
- **megismeri a magyar nyelv eredetét, a nyelvrokonság hipotéziseit**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben
- a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből
- a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése

- a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése

FOGALMAK

rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó

TÉMAKÖR: A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal

- *A köznyelv és csoportnyelvek*
- *Nyelvjárások*
- *Ritkább szóalkotási módok*
- *Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10+3 óra

Tanulási eredmény:

- **a tanulóban tudatosodik az anyanyelv állandóságának és változásának folyamata**
- **megismeri a nyelv főbb változatait (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)**
- **megismeri a nyelvek megjelenési formáit**
- **megfigyeli a környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességét**
- **kialakul és fejlődik a tanulóban a nyelvi tolerancia**
- **azonosítja a környezetében előforduló nyelvváltozatokat**
- **összeveti az anyanyelvet, idegen nyelvet, nemzetiségi nyelvet**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása
- A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)
- A nyelvek megjelenési formáinak ismerete
- A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése
- A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése
- A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása
- Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése

FOGALMAK

irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv

TÉMAKÖR: Könyvtárhasználat

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló megfigyeli a szövegek sajátosságait, főbb fajtáit: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek
- használja a digitális és/vagy nyomtatott szótárakat

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek
- Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata

FOGALMAK

szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg

TÉMAKÖR: Készüljünk a felvételire!

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3+13 óra

Tanulási eredmény:

- a tanuló megfigyeli és felismeri a tanult hangtani, alaktani ismereteket
- megfigyeli és felismeri a szófajokat és mondatfajtákat a szövegben
- fejlődik a szókincse, helyesírási készsége, szóbeli és írásbeli fogalmazási készsége
- értelmezi az állandósult szókapcsolatokat, a szólásokat, a közmondásokat, a szállóigéket
- gyakorolja az olvasmány-feldolgozási stratégiákat, a szöveghű, értő olvasást
- reflektál a szöveg tartalmára
- fejlődik a hagyományos és a digitális írása
- kreatív írásgyakorlatokat alkalmaz
- fejlődik a mérlegelő gondolkodása
- felismeri és alkalmazza a megtanult szövegtípusok jellemzőit
- átismétli a helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályokat

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban
- A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben
- A szókincs fejlesztése
- Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése
- A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
- Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása

- A hagyományos és a digitális írás fejlesztése
- Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása
- Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése

FOGALMAK

Az eddig tanult fogalmak átisméltése

TÉMAKÖR: Szövegértés és szövegalkotás

- *A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei*
- *Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői*
- *Az érv és a cáfolat*

JAVASOLT ÓRASZÁM: 0+10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Különböféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése

FOGALMAK

elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat

Javasolt tevékenységek:

Kommunikáció:

- **Beszédművelési gyakorlatok.**
- **A mondat- és szövegfonetikai eszközök használata (hangsúlyozás, dallam, tempó, szünettartás).**
- **Az elemi udvariassági formák használata.**
- **A verbális és a nem verbális jelek használata.**
- **Részvétel a különböző kommunikációs folyamatokban. Kommunikációs helyzetgyakorlatok. Különböző szóbeli és írásbeli megnyilatkozások.**
- **Szituációs gyakorlatok, dramatizálás.**
- **Közös megbeszélések**
- **Néma és hangos olvasás.**

Könyvtárhasználat:

- **Könyvtárlátogatás.**

- **Önálló és csoportmunka a könyvtári dokumentumok használatára. Segédkönyvhasználat (szótárak, lexikonok, enciklopédiák).**
- **Kulcsszókeresés.**
- **Jegyzetkészítés.**
- **Forráskiválasztás név- és tárgymutató alapján.**

Beszédképesség:

- **A tanár és az osztálytársak beszédének megfigyelése, meghallgatása, megértése.**
- **Beszélgetés mindennapi témákról (pármunka, csoportmunka).**
- **A szóban hallott információk továbbadása szóban.**
- **A szóban hallott információk lejegyzése.**
- **Állandósult szókapcsolatok használata, értelmezése, beillesztése adott szöveggörnyezetbe. Folyamatos beszéd 5 percig választott témáról.**
- **Folyamatos beszéd megadott témáról 4 percig.**
- **Ellenőrző kérdések alapján a hallottak felidézése.**
- **A beszédértés szintjének folyamatos monitorozása.**
- **Olvasmányok, szövegek tartalmának elmondása vázlat segítségével és szabadon. Cselekményismertetés.**
- **Felszólalás, hozzászólás, érvelés, rövid alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás elmondása vázlat segítségével.**
- **Tömörítés.**
- **Szövegkiegészítés szóban.**
- **Órai bemelegítő beszélgetések.**
- **Részvétel vitákban, megbeszélésekben.**
- **Helyzetgyakorlatok.**
- **Szituációs játékok.**

Írás, szövegalkotás

- **Szövegalkotás. Jegyzetkészítés.**
- **Nyelvtani elemzések.**
- **Helyesírási gyakorlatok megoldása.**
- **A feladatfüzet feladatainak megoldása.**
- **Nyelvi játékok.**
- **Feleletterv-készítés. Beszélgetés.**
- **Megfigyelés.**
- **A helyesírási szabályzat használata.**
- **Szótárhasználat.**
- **Szóbeli és írásbeli beszámolók készítése.**
- **Önellenőrzés.**
- **Az írásművek rendszeres javítása.**
- **Vázlatírás.**
- **Helyesírási gyakorlatok.**
- **Anyaggyűjtés.**
- **Szövegtömörítés.**
- **Vázlat – szöveg – ábra kiegészítése.**
- **Szöveg-átalakítás. Szövegbővítés.**
- **Jegyzetkészítés.**
- **Szó- és kifejezésgyűjtés adott témához.**

- Szómagyarázat.
- Szinonimák keresése.
- Mondatalkotás.
- Szövegjavítás.
- Folyamatírás.
- Szövegelemzések a fogalmazástanítás szempontjai szerint: a tagolás, a gondolatmenet, a pragmatikai háttér, a mondatkapcsolás és -alkotás, a szóhasználat, az alakzatok és a költői képek megfigyeltetése.
- Önellenzés, többször és több szempontból (tartalmi, fogalmazási, helyesírási).
- Kreatív szövegalkotásai gyakorlatok párbeszédekkel és monológokkal.

Továbbhaladás feltételei

Minimum követelmények:

7. évfolyam

Irodalom:

- A tanuló legyen képes a szöveg értő olvasását biztosító olvasásra, továbbá az olvasott művek tartalmáról szabatosan beszámolni.
- Ismerje a tanult korok (középkor, reneszánsz, klasszicizmus, romantika) legfőbb jellemzőit, tudja elhelyezni a korban, ismerje kulturális intézményeit, tudja íróit, költőit felsorolni.
- Tudja megfogalmazni, hogy mit tanultunk irodalomból a 7. osztályban, vagyis a tanult írókat, költőket irodalmi alkotásokat tudja felsorolni.
- Tudja felsorolni az irodalmi műnemeket és műfajokat
- Ismerje a következő költők életét vázlatosan a tk. szövegei alapján: Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor, Arany János, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán.
- Tudja megfogalmazni a következő fogalmak legfontosabb jegyeit: dal, epigrama, óda, himnusz, elégia, regény, novella.
- Tudja a következő memoriterek: Himnusz, Szózat, Petőfi Sándor: Szeptember végén, + még egy a tk.-ből szabadon választott Petőfi-verset.
- Ismerje és tudja elmondani a következő Mikszáth-novella cselekményét: A néhai bárány.

Magyar nyelv:

- **Rendelkezzen a tanuló a 6. osztályban tanult nyelvtani ismeretekkel: ismerje fel a következő szófajokat: főnév, melléknév, számnév, névmás, igék, névelő, névutó.**
- **Ismerje a névszók fogalmát.**
- **Tudja elmondani az állítmány fajtáit, az alany és az állítmány kérdéseit.**
- **Ismerje fel az alanyt, az igei és a névszói állítmányt.**
- **Tudja elmondani a tárgyias szószerkezet kérdését, ismerje jelölési módját.**
- **Tudja felsorolni a határozók fajtáit, azok kérdéseit. (hely, idő, mód)**
- **Tudja felsorolni a jelzők fajtáit, azok kérdései.**
- **Ismerje fel a következő jelzőket: minőség, mennyiség.**
- **Írása legyen olvasható és rendezett.**
- **Diktálás után írt szövegben legyen képes a hibáit javítani.**
- **Az alapvető és gyakran használt tulajdonneveket (saját adatai) írja hibátlanul.**

8. évfolyam

Irodalom:

- **A tanuló legyen képes a szöveg értő olvasását biztosító olvasásra, az olvasott szöveg tartalmának elmondására.**
- **Tudja elmondani, hogy mit tanultunk irodalomból 8. osztályban, vagyis felsorolni az írók költők nevét, tudjon említeni 8.-ban tanult irodalmi alkotásokat.**
- **Tudja az irodalmi műfajokat műnemek szerint elrendezni, ismerje a következő fogalmakat: líra, epika, dráma, dal, elégia, epigramma, regény, novella, ballada, óda.**
- **Ismerje a következő költők életét vázlatosan, a tk.-ben lévő szöveg alapján: Ady Endre, Móricz Zsigmond, József Attila, Radnóti Miklós.**
- **Ismerje a következő fogalmakat: groteszk, detektívregény**
- **Tudja elmondani egy tanult novella tartalmát.**
- **Tudja a következő memoritereket: Ady Endre: Őrizem a szemed; József Attila: Születésnapomra (részlet); Radnóti Miklós: Nem tudhatom (részlet)**
- **Ismerje Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig c. vagy Szabó Magda: Abigél c. regényének tartalmát, ismerje a szereplők nevét**
- **Tudjon az idén tanult irodalmi alkotásokról 2-3 mondatot mondani.**

Magyar nyelv

- **Rendelkezzen a tanuló az előző években szerzett nyelvtani ismeretekkel minimális szinten.**
- **Ismerje fel a mondatokat a beszélő szándéka szerint, az írásjeleket helyesen alkalmazza a mondatok végén.**

- Tudja megkülönböztetni az egyszerű és az összetett mondatokat.
- Tudja elmondani az alárendelő összetett mondatok ismérveit, fajtáit, egyszerűbb összetett mondatot tudjon ábrázolni.
- Ismerje a mellérendelő összetett mondatok fajtáit, jeleit, néhány kötőszót, és tudjon elemezni egyszerűbb mellérendelő összetett mondatot.
- Írásképe legyen olvasható, áttekinthető
- Tudjon szöveget leírni hallás után, 10-15 mondatot kb.10 perc alatt. Írástempója legyen megfelelő.
- Az alapvető tulajdonneveket írja helyesen (saját adatai)
- Ismerje a mondatvégi és mondatközi írásjeleket, tudja kis hibával alkalmazni.
- Tudjon önéletrajzot írni tanári segítséggel.
- Ismerje az iskolai könyvtárat, tudjon benne eligazodni.
- Rendelkezzen minimális nyelvtörténeti ismerettel: tudja felsorolni nyelvrokonainkat, tudja jellemezni a magyar nyelv természetét.(tk. szövegei alapján)
- Legyen fogalma a nyelvjárásokról, a nyelvváltozatokról. (Mindehhez segítség: tk., és a munkafüzet feladatai)